

"AVUSTURYA'DAKİ BOSNALI VE TÜRK GÖÇMENLER"¹

ZZI - Zentrum der zeitgemäßen Initiativen
(Modern girişimler merkezi) / Avusturya

¹ Bu makale, 11-13 Mayıs 2014 tarihinde Eskişehir'de düzenlenen 'Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi' nde bildiri olarak sunulmuştur.

Hanımevendiler ve beyefendiler, sevgili kardeşler, bu Zirveye davet edilmekten çok memnunum. Adım Damir Saracevic ve Avusturya Modern girişimler Merkezi başkanımı.

Olgulara dayalı olarak, "Avusturya'daki Türk ve Bosnalı göçmenler" sunumum Bosnalılar ve Türkler açısından göç, Avusturya'ya göçlerinin tarihi gelişimi, göçmenlikten gelen insanların şu anki durumları ve günümüz Avusturya toplumundaki çalışmalar, Avusturya'daki göçmenlerin konumu ve kuruluşlar ile ilgilidir.

1960'ların başı itibariyle, 1961'de Almanya ile yapılan "İşçi İhracat Sözleşmesi" ile birlikte gelen misafir çalışanlar ile birlikte Türkiye'den Batı ve Kuzey Avrupa'ya göç önemli oranda arttı, bu sözleşme daha sonra Hollanda, Belçika, Avusturya, Fransa ve İsveç ile de yapıldı. Sözleşmeler bir rotasyona dayalıydı ve işçi yurtdışında bir yıl çalıştıktan sonra geri dönmeliydi. Ancak, işverenlerin işlere alışan işçilerin kalmasını istedi; dolayısıyla rotasyon ilkesi gerçekleşmedi. İşçilere ailelerini yanlarından götürmelerine izin verilmedi ve "Heim" olarak bilinen grup şeklinde evlerde veya yurtlarda konaklatıldılar.

1970'lerin başı ile birlikte, Türk göçünün Batı Avrupa'ya göçünün asıl sebebi aile birleşimiydi.

1973'ten sonra, misafir işçi teşvik politikası sona erdi ve kısıtlayıcı göçmenlik yasaları getirildi, bunlardan ilki 1975 yılındaki Yabancı Çalıştırma Yasasıydı ki bu yasa iş izinleri kota koydu, ardından ise 1992'deki Oturum Yasası çalışma hakkı olmadan oturum izinlerine kota getirdi. 1997'de daha sıkı bir sistem getirildi ve 2006'da da daha fazla limitler uygulandı.

Şu anda Avusturya'da 250.000 etnik Türk yaşamaktadır. 2013 nüfus sayımına göre, Avusturya'da yaşayan 183.000 Türk vardı. Uluslararası Azınlık Hakları Grubuna göre, Avusturya'da yaşayan Türklerin çoğu vatandaşlığa geçti ve toplam topluluğun da 200.000 ve 300.000 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Türkler, toplam nüfusun %3'ü ile en büyük tek göçmen gruptur ve çoğu da Müslümandır.

Birçok Avusturyalının ve Avusturya Hükümetinin Ekim 2005'teki AB giriş konuşmalarına karşı çıkmalarının sebebi de serbest geçiş ile Türklerin orantısız biçimde Avrupa bölgelerine geçeceği ve zaten var olan ailelerinin yanlarına yerleşeceği gerçeğidir.

Boşnaklar Avusturya'ya sürekli olarak 130 yıllık bir göçe sahiptir. Avusturya'ya Boşnak göçünün kökleri geçmişte zengindir ancak daha da geriye gitmektedir. Bu göç Avusturya-Macaristan'ın 1878'de Bosna Hersek topraklarını işgali ile başladı.

Boşnak göçünün ikinci önemli dönemi, ilk misafir işçilerin Avusturya'ya geldiği 1960lar zamanındaydı ve ağır işlerde genel olarak çalıştırıldılar.

1990ların başında Bosna Hersek'teki karışıklıktan dolayı, en sert Bosnalı göçü Avusturya'ya yapıldı. Birçok yerinden edilmiş insan o zamanlarda "fiilen mülteci" olarak hayatlarını kurtarmak için geldiler. Şimdiye kadar, birçoğu tamamen entegre oldu; çoğu vatandaşlığa geçti ve Avusturya toplumunun bir parçası oldu.

Avusturya'daki göç zamanlar sadece "misafir işçi" sisteminde göçmenliğe doğru değişti. Misafir çalışanlar takılmaya başladı ve hayatlarının merkezlerini değiştirdiler. Bugün, Avusturya'daki

misafir işçilerin çoğu kalıcı olarak yerleşmiş bulunmakta, çoğu vatandaşlığa geçti ve Avusturya nüfusunun da bir parçası olmuştur. Avusturya'nın yaklaşık 8.299 insanından %15'i (1.2 milyon) dünyadaki farklı ülkelerden gelmedir.

1990'ların başlarında, "misafir işçi" sistemi kota sistemi ile değiştirilerek oturma izinleri kısıtlandı ve Avusturya'ya göç ilk defa azaldı. Bosna Hersek'ten gelen mülteciler normal sığınma prosedürlerine bakılmaksızın Avusturya'ya "fiili mülteci" olarak alındı. O zamanki mülteciler kalma konusunda sıkıntıdaydı ve bu sebeple sınır dışı edilme korkusu yaşadılar.

1990'ların ortalarından itibaren ve hatta 2000'den sonra Hükümet ve Parlamento göçmenlerin aile hayatları üzerinde negatif etkileri olan yasalar çıkardılar. 1998 itibariyle, eşlerin, Avusturya veya AB vatandaşı eşlerin veya çocukların olduğu üçüncü ülke vatandaşları vardı, farklı kotalar yoktu. 1998 üçüncü ülke vatandaşlarından önceki göçmenlerin aile birleşimi için farklı bir kota vardı. Bu bir süre geçerliydi ve sonra Ana Yasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Kısa bir süre sonra yükümlülük kuralı olarak geçti. 2006'da yapılan yabancılar yasasının değişimi yine AB geçiş vizesi olmayan eş ve çocukları zorladı öyle ki başvurudan sonra giriş yapmak için bir sene beklemeleri gerekiyordu.

Küreselleşmenin bir sonucu olarak, Avrupa dışındaki ülkelere göç artmıştır. 2001'deki son nüfus sayımı da nüfusların %12.5'inin yabancı ülkede doğmuş olduğunu yani Avusturya'nın ABD'ye yapılan tipik göçten daha fazla bir orana sahip olduğunu gösterir. Bir diğer trend vatandaşlıkların artışıdır. 2003'te, Avusturya İstatistik birimi "vatandaşlığa alma" rekoru kırdı: 40.000 den fazla kişi 50lerden bu yana ilk kez Avusturya vatandaşlığına kanul edildi, net sayı 44 bindir. Demografik açıdan bakıldığında, Avusturya'nın bir göç ülkesi olduğu kesindir. Son 15 yılın göç eğilimleri dikkate alındığında, araştırmacılar genç neslin geleceğinin önceden hiç olmadığı kadar çok etnikli bir yapıda olacağını söylemektedir.

On beş yıldan fazla göçmen tecrübesine ve neredeyse üç nesle uzanan bu olgu ile, Türk ve Boşnak göçü bir diasporaya dönüştü öyle ki akademisyenlerin diaspora olması için gerekli gördüğü en önemli şeye sahipler:

- etnik-ulusal kimliğin paylaşılması algısı
- zorla veya gönüllü olarak, ticaret veya yerleşim için ana vatanından uzaklaşma
- etnik sınırların sürdürülmesi ve kısmen de gidilen ülkedeki toplumda bir ayrılma veya uzaklaştırılma hissi
- uluslar arası bağların ana vatana karşı korunması veya oraya bir gün dönecek olma arzusu ile anavatan silası
- Tarihi olgunluk, böylece ilk gelen göçmenler ailelerinin veya atalarının diasporik kimliklerini paylaşırlar.

Mültecilerin mevcut durumlarının yanı sıra Avusturya'daki Türk ve Bosnalı geçmişi temelinde bu tarihi duruma genel bakış anlatılmış ve göçmen nüfusun Avusturya içine dahil olması değerlendirilmiştir. Bu konu detaylı araştırma ve tüm doküman ve kaynaklara erişim gerektirir.

Ancak, Őu açıkça söylenbilir ki göçmenliğe iliŐkin geliŐtirme süreçleri halen devam etmektedir ve halen sosyal politik ve kültürel olarak görülmemektedir. Gçmenlięin getirdiği insan potansiyeline iliŐkin asıl olanın politika yapıcılar tarafından tam olarak belirlenmediği bir gerçektir. Bu geri alınamaz bir hasar oluŐturmaktadır, sadece ilgili bireyler için değil tüm toplum için. Dolayısıyla, tüm vatandaşların eŐitlięine iliŐkin Őartlar oluŐturulmalıdır.

İlginiz için teŐekkür ederim ve sorularınız varsa cevaplayabilirim.

